

Prima instanță: Judecătoria Ciocana mun. Chișinău (jud. A. Malîi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Vascan, E. Fistican, V. Negru)

DECIZIE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Mariana Pitic

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către lichidatorul SRL „Rumitox” – Balan Vladimir împotriva deciziei din 20 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Impex Businesscom” împotriva SRL „Rumitox”, în proces de insolabilitate, privind încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă :

La data de 01 august 2013, SRL „Impex Businesscom” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Rumitox”, în proces de restructurare, privind încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 28 iunie 2012 între SRL „Impex Businesscom”, în calitate de furnizor, și SRL „Rumitox”, în calitate de distribuitor, a fost încheiat contractul de distribuire nr. 17, avînd ca obiect distribuirea pe teritoriul Republicii Moldova a producției.

Afirmă reclamantul că, conform capitolului IV pct. 4.3.4. al contractului indicat, distribuitorul urma să primească și să achite marfa corespunzător clauzelor contractuale. Conform capitolului VI pct. 6.5. a contractului, faptul transmiterii mărfii se certifică cu semnătura și ștampila distribuitorului, aplicată pe factură la momentul transmiterii mărfii. Conform capitolului VII pct. 7.1. a contractului, distribuitorul urma să achite costul mărfii la contul furnizorului în decurs de 45 zile calendaristice, iar conform pct. 7.3. din contract, marfa se consideră achitată din momentul primirii pe contul furnizorului a sumei transferate de către distribuitor. Conform capitolului X pct. 10.2 a contractului, în cazul cînd distribuitorul achită cu întîrziere costul mărfii, va fi calculată în favoarea furnizorului penalitatea în mărime de 0,5% din volumul neachitat al mărfii pentru fiecare zi de întîrziere.

De asemenea, mai indică reclamantul că, conform transferurilor efectuate la contul său, în calitate de furnizor, se confirmă că pîrîtul, în calitate de distribuitor, a transferat sumele bănești cu depășirea termenului de 45 zile calendaristice, indicat în

contract, ultimul transfer bănesc fiind efectuat la data de 06 martie 2013.

Menționează reclamantul că, în vederea soluționării extrajudiciară a litigiului la data de 25.06.2013 a expediat în adresa pîrîtului notificare, solicitînd achitarea penalității în sumă de 749560 lei pentru întreaga perioadă de întîrziere, calculată în baza contractului, însă pîrîtul a lăsat fără răspuns notificarea recepționată.

Precizează reclamantul că, în vederea apărării drepturilor sale în instanța de judecată a încheiat un contractat cu CA „Natalia Sprincean” privind acordarea serviciilor de asistență suportînd cheltuieli în sumă de 9000 lei, precum și a achitat taxa de stat în sumă de 22486 lei pentru depunerea cererii de chemare în judecată.

Solicită reclamantul încasarea din contul SRL „Rumitox” în beneficiul său a penalității în sumă de 749560 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 9000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică și în sumă de 22486 lei cu titlu de taxă de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărîrea din 07 aprilie 2014 a judecătoreiei Ciocana mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea înaintată de către SRL „Impex Businesscom” și s-a încasat din contul SRL „Rumitox” în beneficiul SRL „Impex Businesscom” suma de 749560 lei cu titlu de penalitate, suma de 22486,80 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 6000 lei cheltuieli de asistență juridică, în total s-a încasat suma de 778046,80 lei. În rest, acțiunea s-a respins.

Prin decizia din 20 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de SRL „Rumitox”, în proces de restructurare, și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La data de 14 iulie 2016 lichidatorul SRL „Rumitox” – Balan Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei din 20 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea hotărîrilor instanțelor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel, la examinarea pricinii, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Menționează recurentul că, instanțele de judecată au omis de a se expune asupra omiterii de către intimat a termenului de prescripție pentru solicitarea încasării penalității de întîrziere.

Consideră recurentul că, instanțele de judecată constatînd că penalitatea de întîrziere nu poate fi încasată pe o perioadă mai mare de 6 luni, au dispus încasarea unei penalități de întîrziere pe o perioadă de 10 luni, fără a motiva în careva mod aplicabilitatea art. 268 Cod civil. Or, prescripția extincțivă specială prevăzută la art. 268 Cod civil reprezintă o normă imperativă care urmează a fi aplicată de instanța de judecată din oficiu, în baza legii și nu este necesară invocarea curgerii acestui termen de către părțile în proces sau partea în favoarea căreia a curs prescripția.

Afirmă recurentul că, rezultînd din materialele cauzei și hotărîrile recurate, doar ultimul transfer al mijloacelor bănești a fost efectuat de către SRL „Rumitox” în interiorul termenului de 6 luni, pînă la adresarea în instanța de judecată a reclamantului/intimatului și anume suma de 345663,41 lei, la data de 06.03.13, întîrziată cu 5 zile, iar penalitatea aferentă urma să fie de 8642 lei.

Precizează recurentul că, în condițiile date este evident că hotărîrile instanței de fond și de apel privind încasarea penalității de întîrziere pe o perioadă ce depășește 6 luni pînă la data adresării de către reclamant/intimat în instanța de judecată este ilegală și contravine direct art. 268 Cod civil.

Suplimentar, remarcă recurentul că atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume art. 626 (3) Cod civil, care prevede că, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării. În cazul de față, după cum rezultă din materialele cauzei și se recunoaște de către reclamant/intimat, SRL „Rumitox” a achitat SRL „Impex Businesscom” întreaga datorie restantă pentru marfa livrată, la data de 06.03.2013, adică cu o întârziere de doar 5 zile, pentru ultima livrare. Cu toate acestea, doar la data de 25.06.2013 SRL „Impex Businesscom” a expediat în adresa SRL „Rumitox” o reclamație prin care se pretinde achitarea penalității de întârziere, pentru livrările și achitățile care au avut loc începând cu luna octombrie 2012 până în luna martie 2013.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 20 aprilie 2016 și expediată participanților la proces în baza scrisori de însoțire datată cu 14.07.2016 cu nr. de ieșire nr. 7166 (f.d. 206). Recursul declarat la data de 14 iulie 2016, se consideră a fi declarat în termen, deoarece la materialele pricinii lipsește confirmarea recepționării de către recurent a deciziei contestate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de lichidatorul SRL „Rumitox” – Balan Vladimir întemeiat și care urmează a fi admis.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă că 28 iunie 2012, între SRL „Impex Businesscom”, în calitate de furnizor, și SRL „Rumitox”, în calitate de distribuitor, a fost încheiat contractul de distribuire nr. 17 (f.d. 10-14).

Conform transferurilor efectuate la contul SRL „Impex Businesscom”, în calitate de furnizor, se confirmă că, SRL „Rumitox”, în calitate de distribuitor, a transferat sumele bănești cu depășirea termenului prevăzut în contractul de distribuire nr. 17 din 28 iunie 2012 (f.d. 16-18, 20-55).

Reclamantul invocând neexecutarea în termen a obligațiilor contractuale s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune solicitând încasarea penalităților și a cheltuielilor de judecată.

Judecând pricina, prima instanță, prin hotărârea din 07 aprilie 2014 a admis parțial acțiunea înaintată de către SRL „Impex Businesscom” și a încasat din contul SRL „Rumitox” în beneficiul SRL „Impex Businesscom” suma de 749560 lei cu titlu de penalitate, suma de 22486,80 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 6000 lei cheltuieli de asistență juridică, în total a încasat suma de 778046,80 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, soluție menținută și de către instanța de apel, prin decizia din 20 aprilie 2016.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele administrate la dosar, menționează că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel urmează a fi modificate în partea adjudecării cuantumului penalității și a taxei de stat.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs consideră oportun de a reitera prevederile art. 512, alin. (1) Cod civil, care statuează expres că în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații,

iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572, alin. (2) Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 624 alin. (1) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală, prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

La caz, Colegiul precizează că, conform capitolului IV pct. 4.3.4. al contractului de distribuire nr. 17, distribuitorul urma să primească și să achite marfa corespunzător clauzelor contractuale.

Conform capitolului VII pct. 7.1 a contractului, distribuitorul urma să achite costul mărfii la contul furnizorului în decurs de 45 zile calendaristice, iar conform pct. 7.3 din contract, marfa se consideră achitată din momentul primirii pe contul furnizorului a sumei transferate de către distribuitor.

La fel, prevederile capitolului X pct. 10.2 din contract, prevăd că, în cazul când distribuitorul achită cu întârziere costul mărfii, va fi calculată în favoarea furnizorului penalitatea în mărime de 0,5% din volumul neachitat al mărfii pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, prin prisma dispozițiilor legale precitate, Colegiul conchide că instanțele inferioare, fiind investite cu judecarea pricinii în speță, rezultând din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe prezentate de părți, corect a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea înaintată de SRL „Impex Businesscom” privind încasarea de la SRL „Rumitox” a penalității de întârziere.

Or, neexecutarea în termen a prevederilor contractuale se atestă prin copia facturilor fiscale de livrare a mărfii anexate la materialele pricinii, recunoscute de recurent prin aplicarea semnăturii și ștampilei la datele efectuării transferurilor bancare între părțile în litigiu. (f.d. 16-18, 20-55).

Însă, Colegiul consideră greșită concluzia instanțelor de judecată cu privire la încasarea de SRL „Rumitox” a sumei de 749560 lei cu titlu de penalitate pentru întreaga perioadă solicitată de reclamant în prezenta acțiune, deoarece instanța de apel urma să ia în calcul și prevederile art. 268 Cod civil, care statuează că, acțiunea de încasare a penalității se prescrie în termen de 6 luni (180 de zile).

Conform art. 272 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Astfel, din materialele dosarului rezultă că SRL „Impex Businesscom”, la data de 01 august 2013, a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva SRL „Rumitox” solicitând încasarea de la acesta pentru luna octombrie 2012 pînă în luna martie 2013 a sumei penalității de întârziere rezultată din datoria restantă pentru marfa livrată.

Prin urmare, este cert că termenul în interiorul căruia SRL „Impex Businesscom”, putea să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată a fost depășit, deoarece perioada pentru care se solicită încasarea penalității este luna octombrie 2012 pînă în luna martie 2013, pe când acțiunea în judecată a fost depusă la 01.08.2013.

Instanța de recurs reține că perioadă pentru care urmează a fi încasată penalitatea de întârziere este de 6 luni anterior adresării în instanța de judecată, în speță – 01.02.2013.

Respectiv, Colegiul consideră că reclamantul poate să solicite penalitatea de întârziere doar pentru lunile februarie 2013 - iulie 2013.

Astfel, instanța de recurs, menționează că doar factura fiscală seria, nr. BV 1304946 din 06.12.2012 în sumă de 885679,86 lei se încadrează în termenul de prescripție privind încasarea penalității pentru neexecutarea în termen a obligațiilor de către debitor.

În contextul dat, Colegiul menționează că rezultând din achitățile efectuate ulterior, inclusiv și la data de 31.01.2013 în sumă de 20000 lei, datoria restantă pentru marfa livrată, în baza facturii fiscale seria, nr. BV 1304946 din 06.12.2012, constituie 665663,41 lei.

Penalitatea urmează a fi calculată pentru perioada 01.02.2013 - 01.03.2013, adică 28 zile din suma de 665663,41 lei x 0,5% x 28 = 93192,87 lei.

De asemenea, recurentul la data de 01.03.2013 a achitat neintegral și cu întârziere suma de 345663,41 lei, astfel penalitatea urmează a fi calculată și pentru perioada 01.03.2013 - 06.03.2013, adică 5 zile din suma de 34663,41 lei x 0,5% x 5 = 8641,58 lei.

În total penalitatea care urmează a fi încasată de SRL „Rumitox” pentru executarea cu încălcarea termenilor stabiliți în prevederile contractului distribuie nr. 17, conform facturii fiscale seria, nr. BV 1304946 din 06.12.2012 este de 101834,45 lei.

Sub aspectul celor relatate, Colegiul consideră că instanțele de judecată neîntemeiat au încasat integral penalitatea de întârziere solicitată de către SRL „Impex Businesscom”.

Ori, datoria încasată de către instanța de judecată pentru perioada solicitată de reclamant nu urma a fi încasată, deoarece pretențiile SRL „Impex Businesscom” în acest sens au fost prescrise de drept, fiind înaintate după expirarea termenului prevăzut de lege. Deci, suma penalității solicitate, urma a fi percepută în limita termenului general de prescripție extinctivă.

În circumstanțele relevate și în contextul normei de drept enunțate supra, instanța de recurs consideră că la situația din speță, urmează a fi redus cuantumul sumei încasate cu titlu de penalitate.

Prin urmare, instanța de recurs precizează că pretențiile înaintate de SRL „Impex Businesscom” împotriva SC „Rumitox” SRL privind încasarea penalității urmează a fi admise parțial și anume în sumă de 101834,45 lei.

În conformitate cu art. 94, alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Taxa de stat achitată de către SRL „Impex Businesscom” la înaintarea cererii de chemare în judecată în mărime de 22486 lei, urmează a fi compensată parțial de către SRL „Rumitox” și anume în suma de 3055 lei.

Argumentul recurentului precum că la primirea plăților pentru marfa livrată SRL „Impex Businesscom” nu și-a rezervat expres dreptul de a cere penalități și respectiv acțiunea este neîntemeiată, Colegiul îl consideră irelevant, deoarece prevederi privind

plata clauzei penale pentru situațiile de executare cu întârziere a obligației au fost înserate în controlul părților și rezervarea dreptului de a cere plata penalității prin prisma alin. (3) art. 626 Cod civil nu este necesară.

Din considerentele sus-menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de către prima instanță și instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat, nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de lichidatorul SRL „Rumitox” – Balan Vladimir, de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea încasării penalității și a taxei de stat. În rest, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către lichidatorul SRL „Rumitox” – Balan Vladimir.

Se modifică decizia din 20 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 aprilie 2014 a judecătorei Ciocana mun. Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Impex Businesscom” împotriva SRL „Rumitox”, în proces de insolvență, privind încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării penalității și a taxei de stat, după cum urmează:

Se micșorează cuantumul penalității încasate din contul SRL „Rumitox”, în proces de insolvență, în beneficiul SRL „Impex Businesscom” de la 749560 (șapte sute patruzeci și nouă mii cinci sute șaiszeci) lei pînă la 101834,45 (una sută unu mii opt sute treizeci și patru, 45) lei.

Se micșorează cuantumul taxei de stat încasate din contul SRL „Rumitox”, în proces de insolvență, în beneficiul SRL „Impex Businesscom” de la 22486,80 (douăzeci și două mii patru sute optzeci și șase, 80) lei, pînă la 3055 (trei mii cincizeci și cinci) lei.

În rest, decizia din 20 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 07 aprilie 2014 a judecătorei Ciocana mun. Chișinău, se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Mariana Pitic

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală